

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 glid. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofjask.
poslopju (Bischofshof.)
Doležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nova Avstrija.

Dve deželi, Bosno in Hercegovino, izpod turškega jarma rešeni po naši slavni vojski, je „Novo Avstrijo“ prvi in javno imenoval obrist baron pl. Pittel, ko je z regimentom Mollinary-jevim došel na Dunaj in čestitajočemu mestnemu županu odzdravljaj. Liberalnim listom je to hudo zasmrdelo, ali vsem dobrim Avstrijanom jako dopalo. Še celo Dunajčani so se jerobstvu liberalnih in turkoljubivih listov iztrgali in regiment Mollinaryjev, ki je v Bosni veliko trpel in se povsod junaško in slavno obnašal, sijajno sprejeli. Več kakor 500.000 ljudi je stalo po ulicah in slavne vojake pozdravljalo, iz oken so leteli venci, mestni zastop z županom jih je v imenu mesta pozdravil in potem pogostil. Ko so množice slišale, kaj je obrist Pittel govoril, in da je Bosno in Hercegovino imenoval: „Novo Avstrijo“, zagnale so gromovito klicanje: dobro, dobro! Tisti listje torej drzno in turkoljubno lažejo, kateri pišejo, da je ljudstvo zoper zasedenje Bosne in Hercegovine. Ljudstvo avstrijsko nije proti, ampak za posedenje ovih nam toliko priličnih in za varnost cesarstva potrebnih dežel in si niti prav misliti ne more predrznosti, ki bi nam resno svetovala deželi, za kateri so naši vojaki toliko krvi prelili, toliko težav prestali, turškemu sultanu zopet v žrelo vteknoti! Tako misli naše ljudstvo, čeravno ga nemški, magjarski in poljski turkoljubi skušajo motiti. Ali, kakor celo pri Dunajčanih vidimo, ne da se zmotiti, ono čuti važnost nove pridobitve za cesarstvo, sluti imenitnost „Nove Avstrije“, in prav ima. Kdor pogleda na zemljevid avstrijski, ta lahko zapazi, da je Avstriji še trebalo Bosne in Hercegovine. Sedaj še le dobilo je cesarstvo proti vsem vetrom naravnih mej in trdnjav: proti zapadu stoji gorata Tirolska, proti severu močna Češka, proti izhodu trdna Erdelska in proti jugu sedaj pridobljena Bosna in Hercegovina!

Avstrija je gledé verstva: katoliška, druga verstva n. pr. lutrovska, judovska, kalvinska so v manjšini. Vsa jena zgodovina naslanja se na

katoliško Cerkvo; cesarska rodbina velja od nek-daj kot zaštitnica in varhinja katoličanstva v re-dini Evrope ter je kot naslednica ogerskih kraljev dobila „apostolski“ nalog katoliško krščanstvo braniti in širiti proti izhodnemu razkolništvu in mohamedanskemu zverinstvu! Ta veličastni poklic iz nova svetu pokazati in djanski izvrševati daje pri-liko Bosna in Hercegovina. Ondi je trebalo kristi-janom pomagati do svobode, sedaj pa je treba mohamedane krščanskej omiki, katoliškej Cerkvi pridobiti. Če se to ne zgodi, bodo pa prestopili k razkolnikom, potegnili s Srbi proti Avstriji!

Vsi čutimo in se vsaki den prepričamo, kako v cesarstvu Magjari preveč veljajo ali vsaj veljati hočejo. Tudi liberalnega gospodstva nemških usta-vakov so ljudje uže do grla siti. Vendar če se hoče v Avstriji temu zdatno v okom priti, treba je Slovanom dati prosteje dihati, treba je Avstrijo na ogromno večino slovanskega prebivalstva tudi poli-tično bolj trdno nasloniti. To se pa najleži zgodi, ako se Hrvatska združi z Dalmacijo, Bosno in Hercegovino tako, da bo Zagreb narodno, cerkveno, znanstveno središče jugoslovanskim Avstrijanom, zlasti novo pridobljenim v Bosni in Hercegovini. Tako bi nastalo med avstrijskimi narodi jako za-željeno ravnotežje in Avstrija bi stala sredi Evrope zopet uredjena in ukrepljena in potem tudi nepre-magljiva. Teh misli niso samo slovenski in hrvatski domoljubi, ampak tudi češki in nemški vrli Avstri-janci. Slavni dr. Rieger je rekel: „slovanski Bosni-jaki in Hercegovinci bodo pridni Avstrijani, če bodo videli, da se s Slovani pravično ravna, zlasti pa če se v Zagrebu središče, Jugoslavjanom vabljiivo, priredi, če ne, bodo Bosnjaki svoje oči obračali v Bel-grad, v Srbijo, in to bi nikakor Avstriji ne bilo na korist.“ Sploh navedene misli so tako jasne, razlogi za posedenje Bosne in Hercegovine, potem za uredbo teh dežel v smislu hrvatskih domoljubov, tako močni, da še niti misliti ne moremo, da bi tukaj za več časa obveljale želje Magjarov in nemških ustavakov! Ti se sprva tirjali, naj bi naši vojaki Bosno in Hercegovino zopet zapustili in deželi turškemu sultanu izročili. Uvidevši pa,

da s tem ne proderejo, tiščijo sedaj močno na to, da bi generala Filipoviča spodrinoli in uvedli naredbe na škodo uspešnemu napredovanju kristijanskih Slovanov in na korist mohamedanskim begom. Tirjajo pa: naj ostanejo dosedanje turške postave, turški uradniki in zraven hrvatsko-srbskega jezika tudi turški kot uradni jezik, zlasti pa naj mohamedanski begovi ali grajščaki pridržijo svoja posestva in pravice nad krščansko „rajo“. Ali ove tirjatve so tako goropadne, da ne moremo misliti, da bi se jim res ustreglo. Če se pa neverjetno vendarle zgodi, potem pa utegne prav imeti „Sriemski Hrvat“, kateri piše štev. 28. . . . barun Filipovič želi otiči i hrvatski činovnici (uradniki), jer gdje nemože obstati Filipovič, toli močan i ugledan muž, kako će njemačko-magjarskim splet-kam odoljeti naši (hrvatski) vrli činovnici! Ovo je medjutim po našem mnienju najbolji put, da se Bosna i li samo pomočjo velike posade (armade) drži — ili pako izgubi!“ Zanašaj se na srečo in poklic Avstrije trdno zaupamo, da se to ne zgodi ali po kratki poskušnji kot neizvedljivo popusti!

Gospodarske stvari.

Ktere sadne sorte bi se morale pri nas najbolj saditi in glesati.

Drugo ravnilo pri sadjereji je to, da sadje-rejec rajši manj pa teh boljših sort zarezja za na-prodaj in sicer takih, po katerih kupci najbolj segajo. Kupec kupuje rajši in dražje tam, kder je več jednakega in boljšega sadja na enkrat do-biti. Tako se mu cela kupčija bolj zjednači in spodnese. Sploh pa naj sadjerejec rajši več jabel-kov ko pa grušek sadi. Po jabelkih bolj popra-šujejo in se jih več na tuje kraje izvažja ko pa grušek. Najbolj se pri nas sadé gruške moštnice. Najboljše, najbolj iskano in trpežno kupčijsko sadje v naših krajih je brez vsega ugovora domači slovenski mašanekar, ki pa daje tudi iz-vrstno pijačo. Njemu tudi sicer lepa angleška zimska zlata parmena ne vzame prvega mesta, da si ravno jo v novjšem času bolj čislajo in dražje plačujejo. Sad je res lepši se pa ne drži take dolgo in tudi daleč ni tako dober. Zelo raz-širjena je še neka tretja sorta, ki je zaradi debe-losti, rodovitnosti, trpežnosti in lahke prodaje ravno toliko iskana, če tudi jabelko le bolj za mošt in domače potrebe služi. Kupci ga plačujejo tako dobro kakor mašanekarje. Drevo raste veliko in daje štertinkjak in več sadja. Ta sorta je laški brunar in je dvakrat tako debel ko navadni bru-nar. Te dozda imenovane tri jabelčne sorte zaslu-žijo, da se kolikor mogoče najbolj razširjajo po naših krajih. Manj razširjen sicer pa zaradi lepega namiznega sadu visoko obražtan je nenavadno rodovitni zimski basamarec, dalje muškato jabelko, zimski tafetnik, kosmač, rujavi matan, rudeči šte-

timec, peprovec ali bređavka, in poletni in zimski vinšček. Izmed tujih sort, ki se priporočajo in semtertje tudi že sadijo, je najzlahtnejša ananasova reneta, zahteva pa tudi najbolj in najrahlejšo zemljo in zavetno in solčno lego. Zlati pepinek je dober na mizo in daje izvrsten mošt, je pa droben. Hvalijo nadalje karmelitarso reneto, pa-riškega ramburja, reneto orleansko, sladko reneto, debelo koselsko reneto in razne sorte kalvilov. Brez pomisleka je treba še z drugimi hvaljenimi sortami poskušnje delati.

Zastran grušek je svetovati, da se gruške moštnice, kolikor razmere pripuščajo, zasajajo in širijo. Domača štajerska moštnica daje, če se, dokler je še trda, preša, najboljše, najslajše in najbolj trpežno pijačo. Koroška lavantinska mošt-nica daje tudi dober mošt in se odlikuje po svoji ošpičeni rasti in po neki grenki britkosti sada, da ga sadni tatje ne marajo in gruške tudi mehke ne postanejo. Mehki obležani sad daje motno mleč-nato pijačo. Nadalje je še gruška prosenka iz-vrstna moštnica. Tujih moštних grušek, katerih po naših krajih še nismo poskusili, ki se pa od zv-naj posebno iz Nemškega zelo priporočujejo, se je treba le z vso previdnostjo poprijemati. Pripo-ročujemo se knavsova gruška, Beclova gruška, gruška volkulja, laška, mecovska in normanska gruška pečenka, Vajlerjeva moštnica, švicarska vodenica, Rumelterjeva gruška, gruška podolgo-vača, pomorančnica, gruška zelenka, Sijevenova moštnica in divjakinja iz puščave. Zlahtne sorte, ki so posebno na prodaj so: Gruška cesarična, Dilova maslenka, Hardenpontova zimska gruška, železnobradka in več drugih sort.

Naši travniki, kaki so in kaki bi morali prav za prav biti.

M. I. Razne pične trave. Druga imenitna semenska trava je pasja trava (Knautgras Dac-tylus glomerata). Je jedna najboljših travnih sort, ki jo ne le konji, ampak tudi goveja živina in ovce rade jejo. Z zemljo ni preveč izbirčna, stori na bolj vezivnem, apnenem in ilovnatem zemljišču in če je to vlažno še celo v peščeni zemlji. Raz-korenini se koščato, ima gosto listje in je kaj trpežna in stanovitna, zato jo imajo kmetovavci tudi v visokih čisljih. Vreme ji le malo škoduje, rano žene in hitro raste tako, da se more 3—4krat za zeleno klajo na leto pokositi. Tedaj ni samo za travnike, ampak tudi ko senokošna trava vse priporoče vredna. Samo to slabo stran ima, da prenašajo trda ali slamnata postane in živina jo potem ne mara rada. Tudi ne prenaša dobro, ako jo ovce do zobca popasejo. V senci ta trava tudi rada raste in zato se more tudi za sadovnjake in osojne gozdne travnike priporočati.

Dobra travna sorta je tudi volnata pa-hovka tudi medena trava (Slaniggras, Stoleus lanatus) imenovana. Ta trava se koščato razkore-nini in visoko raste. Ima mnogo dolgih prašnatih